

ໂຄງການປະເມີນຜົນການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮີບດ່ວນ (RTEA)

ເອກະສານການ ຄົ້ນຄວ້າ

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການຄ້າເສລີ ໃນຂະແໜງ
ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ

ທັນວາ 2007

ສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ
ທ່ານ ກອງມະນີ ສີດາຣາ

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD) ແລະ ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ (IUCN).

iisd International
Institute for
Sustainable
Development Institut
international du
développement
durable

 Sida

IUCN
The World Conservation Union

@ 2007 ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (IISD)

ຈັດພິມໂດຍ ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄະນະດ້ານປຶກສາວິຊາການ (Expert Advisory Panel) ຂອງໂຄງການ RTEA ໄດ້ເຮັດບົດຄົ້ນຄ້ວາ 7 ບົດທີ່ກວມເອົາຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນ 9 ຂະແໜງໂດຍມີຈຸດປະສົງຕີລາຄາການ ຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສຳລັບ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຄະນະທີ່ປຶກສາດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີຜູ້ສ່ວນຮ່ວມ ຈາກຂະແໜງການເອກກະຊົນ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງ ການຊື້ນຳລວມ ຕໍ່ຂະບວນການຕີລາຄາດັ່ງກ່າວນີ້. ເອກກະສານຄົ້ນຄ້ວາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຄວາມເປັນມາຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍສະເພາະຂະແໜງ ເພື່ອການປະເມີນຕີລາຄາ ແລະ ເອກກະສານທີ່ເປັນພາສາລາວນີ້ ຍັງຖືວ່າເປັນ ການປະກອບສ່ວນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າຕໍ່ກັບໜ່ວຍງານຄົ້ນຄ້ວາພາຍໃນປະເທດທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ ແລະ ແນໃສ່ສາຍພົວພັນທີ່ສະຫຼັບຊັບຊ້ອນລະຫ່ວາງການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ການຄົ້ນຄ້ວາຊຸດນີ້ໄດ້ຮັບການປະສານງານຈາກອົງການ STEA ແລະ ອົງການ IUCN

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD) ແລະ ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ (IUCN).

ເອກກະສານຄວາມເປັນມາຂອງການຄົ້ນຄ້ວາສາມາດເອົາໄດ້ທີ່ www.iisd.org

ຜົນກະທົບຂອງການຄ້າເສລີໃນຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ ຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ

ໂດຍ: ກອງມະນີ ສີດາລາ*

ຄຳນຳ

ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ໂດຍສະເພາະພາຍຫຼັງທີ່ມີການຮັບຮອງເອົາອະນຸສັນຍາກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນໃນ ປີ 1992 (CBD 2007), ຄວາມສົນໃຈ ແລະ ການສົນທະນາກ່ຽວກັບຢາພື້ນເມືອງນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນກ່ຽວ ກັບສັກກະຍະພາບຂອງມັນໃນ ຂົງເຂດຊີວະການແພດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ນຳໄປສູ່ການສຸມໃສ່ ບັນດາປະເທດທີ່ມີຄວາມຮັ່ງມີທາງ ດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຂອງ ຫຼາຍໆສະຖາບັນການສຶກສາ ທີ່ມີຄວາມກ້າວໜ້າທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າທາດເຄມີຕົວໃໝ່ ທີ່ມີປະຕິກິ ຣິຍາທາງດ້ານຊີວະເຄມີ ເພື່ອພັດທະນາເປັນຢາໃໝ່ຮັບໃຊ້ການປິ່ນປົວ.

ຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ, ມີຫຼາຍກຸ່ມຄົນທີ່ນຳໃຊ້ ແລະ ອີງໃສ່ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ເລີ້ມແຕ່ບຸກຄົນທີ່ໄປຈົນເຖິງບໍລິສັດການຄ້າ. ບາງ ບໍລິສັດບຸກແຕ່ງໄດ້ສຸມໃສ່ບາງຊະນິດຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນຫອມລະເຫີຍ, ເຊັ່ນຕົວຢ່າງເຄືອແຮມ ແລະ ຕົ້ນເກດສະໜາ. ເຄືອແຮມເປັນຕົ້ນໄມ້ທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ ເພາະມີຄຸນປະໂຫຍດທາງດ້ານການແພດຢ່າງກວ້າງ ຂວາງ, ລວມທັງການນຳໃຊ້ເພື່ອຕ້ານອະນຸມູນອິດສະລະ ແລະ ຕ້ານການຕິດເຊື້ອ. ນອກຈາກນີ້, ເຄືອແຮມຍັງເປັນແຫຼ່ງ ຕົ້ນຕໍຂອງທາດ ແບກເບຣິນ ຊຶ່ງໃຊ້ເປັນວັດຖຸດິບເພື່ອຜະລິດຢາປິ່ນປົວຖອກທ້ອງ ແລະ ທ້ອງບິດໄດ້ດີ.ເກດສະໜາ ຫຼື ໄມ້ເກດສະໜາແມ່ນວັດ ຖຸດິບສຳລັບກັນນ້ຳມັນລະເຫີຍ, ຊຶ່ງເປັນນ້ຳມັນທີ່ຊາວຕາເວັນອອກກາງຊົມຊອບ.

ປະຊາກອນໂລກປະມານ 60-80% ກໍ່ຍັງໄດ້ອາໄສຄວາມຮູ້ ແລະ ຢາພື້ນເມືອງ ເພື່ອປິ່ນປົວພະຍາດ ແລະ ການເຈັບເປັນ ທຳມະດາ (Fansworth et al. 1985).ໂດຍເຫັນໄດ້ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຢາພື້ນເມືອງ, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປ ປ ລາວໄດ້ສ້າງຕັ້ງສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ ຂຶ້ນເພື່ອສຶກສາ ແລະ ປະສົມປະສານການນຳໃຊ້ຢາພື້ນເມືອງ ສົມທົບກັບຢາ ຫຼວງເຂົ້າໃນລະບົບສາທາລະນະສຸກ ຂອງ ສ ປ ປ ລາວ (Libman et al. 2006).ສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງເຫັນວ່າຢາພື້ນ ເມືອງຢູ່ ສ ປ ປ ລາວແມ່ນກວມເອົາ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ແລະ ສ່ວນໜ້ອຍໜຶ່ງແມ່ນການປິ່ນປົວດ້ວຍນ້ຳມັນ ຫອມລະເຫີຍ, ການນວດ ແລະ ການຮົມ (Sydara et al. 2005). ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ໜ້າສົນໃຈທີ່ຈະຕ້ອງກ່າວເຖິງກໍ່ ຄືຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນ ສຳລັບຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເລີຍໃນຊຸມປີຫຼັງນີ້ (ITC 2006) ແລະ ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແມ່ນຄວາມຕ້ອງການຈາກພາຍນອກທີ່ກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍ ຕົວໃນຂົງເຂດນີ້.ບັນຊີລາຍຊື່ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ທີ່ເກັບກູ້ມາແຕ່ປ່າທີ່ຄ້າຂາຍກັນ ຢູ່ທົ່ວໄປໃນ ສ ປ ປ ລາວ ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

* ກອງມະນີ ສີດາລາ, ຮອງຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ສ ປ ປ ລາວ

ອິດທິພົນຂອງເສດຖະກິດຕະຫຼາດຕໍ່ການຄ້າຂາຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກໆປີ. “ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ ຂອງອົງການການຄ້າໂລກໃນອະນາຄົດ (the World Trade Organization, WTO), ການພົວພັນທາງການຄ້າ ແບບບໍ່ກະຕືກັບສະຫະລັດອະເມລິ, ການໄດ້ອະພິສິດ ຈາກສະຫະພາບເອີຣົບ (Generalized System of Preference privileges from the EU) ແລະ ການເຊື່ອມຕິວເຂົ້າໃນຂົງເຂດການຄ້າເສລີ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງອາຊຽນໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ ສ ບ ປ ລາວ ທີ່ຈະສົ່ງອອກຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດເພື່ອມີສ່ວນແບ່ງໃນຕະຫຼາດຫຼາຍຂຶ້ນ” (MoIC & ITC 2006). ອິດທິພົນຂອງການປ່ຽນແປງ ດັ່ງກ່າວຕໍ່ຂົງເຂດ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຜະລິດຢາພື້ນເມືອງ ຂອງໂຮງງານຜະລິດຢາ (ທັງຂົງເຂດລັດ ແລະ ເອກະຊົນ). ຕົວຢ່າງ, ຊ່ຽວຊານຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ ສັງເກດເຫັນ ວ່າຈຳນວນຜະລິດຕະພັນຢາພື້ນເມືອງຂອງໂຮງງານຜະລິດຢາເລກ 2, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ, ຄຽງຄູ່ກັບຄວາມຮັ່ງມີທາງດ້ານແຫຼ່ງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ແມ່ນໜຶ່ງ ໃນບັນດາປັດໃຈ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການກຳນົດຂົງເຂດນີ້ເປັນໜຶ່ງໃນຍຸດທະສາດການສົ່ງອອກ ຂອງລາວສຳລັບປີ 2006-2008 (MoIC & ITC 2006) ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຂົງເຂດ ໜຶ່ງທີ່ມີການເຕີບໂຕຢ່າງສຳຄັນດ້ານການຄ້າ.

ການພັດທະນາຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດເພື່ອສົ່ງອອກ ແມ່ນຊ່ວຍໃນການເພີ່ມລາຍຮັບ ຂອງຊາວກະສິກອນ, ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ, ກະຕຸກຊຸກຍູ້ການເຮັດທຸລະກິດ, ແລະ ເສີມສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ດີ ເພື່ອປະສານສົມທົບເຂົ້າໃນຕະຫຼາດໂລກ. ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງສຳຄັນດັ່ງກ່າວກໍ່ຮຽກຮ້ອງເຖິງຊັບພະຍາຫຼາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການ ເປັນຫ່ວງວ່າ ຖ້າມີວິທີການທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແບບບໍ່ມີແຜນການກໍ່ອາດຈະນຳໄປສູ່ ການຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ ຂອງຄວາມຮັ່ງມີດ້ານຊີວະນາໆພັນຂອງປະເທດ.

ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະສະເໜີໃຫ້ຮູ້ຂໍ້ມູນບາງອັນກ່ຽວກັບ ການຄ້າຂາຍຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ມີການສະເໜີແນະນາດຕະການທີ່ຈະ ຕ້ອງປະຕິບັດ ເພື່ອການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຂອງປະເທດ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ເຫັນກໍລະນີສຶກສາກ່ຽວກັບການຜະລິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດໃນ ສ ບ ປ ລາວ ເພື່ອສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນດ້ານດີ ແລະ ດ້ານອ່ອນຂອງໃນການດຳເນີນງານໃນອຸດສະຫະກຳ.

ພາກ 1

ພາບລວມຂອງຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດໃນ ສ ປ ປ ລາວ

1.1. ສະພາວະຂອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ

ແຫຼ່ງພັນພືດຂອງລາວນັ້ນ ເມື່ອເບິ່ງລວມແລ້ວກໍ່ຖືວ່າມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຮຸ່ງມີທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ແຕ່ກໍ່ມີການຮັບຮູ້ອີກ ເຊັ່ນກັນວ່າ ມີຂໍ້ມູນທາງດ້ານວິທະຍາສາດໜ້ອຍຫຼາຍ ທີ່ພັນລະນາຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນດ້ານນີ້. ເຖິງແມ່ນວ່າໃນ ໂລກນີ້ມີພືດຢູ່ປະມານ 270.000 ຊະນິດທີ່ໄດ້ຖືກພັນລະນາ ແລະ ມີຊື່ເປັນທາງການແລ້ວກໍ່ຕາມ (CBD 2007), ແຕ່ເອກະສານກ່ຽວກັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ຂອງລາວແມ່ນຍັງມີຈຳນວນຈຳກັດຢູ່. ມີການຄາດຄະເນກັນວ່າ, ຢູ່ ສ ປ ປ ລາວມີພືດທີ່ໃຫ້ດອກປະມານ 8.000-11.000 ຊະນິດ (MAF & STEA 2004). ວຽກງານທາງດ້ານອະນຸກົມວິຖານຂອງປະເທດໄດ້ລິເລີ້ມ ໃນຕົ້ນສັດຕະວັດທີ 20. ວຽກງານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ “ Flore Générale de l’Indochine” (1907-1951) (MAF & STEA 2004) ແລະ ປຶ້ມກ່ຽວກັບ “ Flore du Cambodge, du Laos et du Viêtname” ຂອງ Alfred Petelot, ຊຶ່ງລວບລວມເອົາພືດທັງໝົດ 1350 ຊະນິດ, ໃນນັ້ນ ປະມານ 600 ຊະນິດແມ່ນມີຢູ່ໃນ ສ ປ ປ ລາວ. ເລີ້ມແຕ່ປີ 1975, ສະຖາບັນການສຶກສາຈຳນວນໜຶ່ງ ໄດ້ດຳເນີນການສຳຫຼວດຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນຫອມ ລະເຫີຍ (MAF & STEA 2004 ; TRMC 2007). ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນຫອມລະເຫີຍ ທີ່ນຳໃຊ້ກັນເລື້ອຍໆທີ່ເກັບກູ້ມາແຕ່ປ່າ 29 ຊະນິດສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4, ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້ຈາກປະສົບການເກືອບ 30 ປີຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າ ຢາພື້ນເມືອງ. ການກັນນ້ຳມັນລະເຫີຍ ບາງຊະນິດກໍ່ໄດ້ຖືກດຳເນີນການຢູ່ໃນຫ້ອງທົດລອງ ຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງເຊັ່ນກັນ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5 (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 & 3) (Vasist & Vishavjit 2003).

ແຫຼ່ງຕົ້ນຕໍຂອງຊັບພະຍາກອນເລົ່ານີ້ ແມ່ນເກັບກູ້ມາຈາກປ່າ, ແລະ ການເກັບກູ້ດັ່ງກ່າວນີ້ກໍ່ເປັນໄປຕາມໂຄຕາປະຈຳປີທີ່ອະນ ຍາດໃຫ້ໂດຍກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮ່າງຍຸດທະສາດການສົ່ງອອກແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ສ ປ ປ ລາວ ແຕ່ປີ 2006-2008. ຍຸດທະສາດຕາມຂະແໜງການສຳລັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4)(MoIC & ITC 2006). ນອກຈາກການເກັບກູ້ມາຈາກປ່າ, ຍັງມີການປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ມີອັດຕາສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນ (ເບິ່ງເອກະ ສານຊ້ອນທ້າຍ 5). ຕົວຢ່າງ, ການປູກຕົ້ນໄມ້ເກດສະໜາ ແມ່ນມີຄວາມໂດດເດັ່ນ

ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ ແລະ ເຫັນໄດ້ໃນຫຼາຍແຂວງ, ເຊັ່ນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ບໍລິຄຳໄຊ ແລະ ວຽງຈັນ.

1.2. ການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫ້ນ້ຳມັນລະເຫີຍ

ຢູ່ ສ ປ ປ ລາວ, ການນຳໃຊ້ຢາພື້ນເມືອງ ແມ່ນມີປະຫວັດຄວາມເປັນມາຍາວນານໃນຫຼາຍຊຸມຊົນ, ແລະ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນເຄື່ອງມືອັນສຳຄັນ ໃນການປິ່ນປົວພະຍາດ (Baird 1995; Southavong 1997; Comdominas, 1998). ຍ້ອນ ແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ທີ່ຮັບຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງຢາພື້ນເມືອງ ແລະ ສິ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນຊຶ່ງເຂດລັດ ແລະ ເອກະຊົນ, ການນຳໃຊ້ຢາພື້ນເມືອງ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາໄດ້ສືບຕໍ່ເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງວັດທະນະທຳຂອງຊຸມຊົນຂອງລາວ, ແລະ ຈະສືບຕໍ່ໄປອີກຫຼາຍປີ. ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໃນບົດນຳວ່າ, ການຂະຫຍາຍຕົວ

ຂອງການຄ້າ ແມ່ນຢູ່ນອກເຂດແດນຂອງລາວ, ແລະ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ, ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກເກັບກູ້ ແລະ ປຸງແຕ່ງເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການໃນການສົ່ງອອກ.

1.3. ພາບລວມຂອງຄວາມເປັນຫ່ວງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງການ

ສ ປ ປ ລາວໄດ້ດຳເນີນເສດຖະກິດເສລີດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງ, ແຕ່ກໍ່ຍັງມີບັນຫາການຂາດດຸນທາງການຄ້າ, ການເປັນຫັ້ນຕ່າງຊາດ ແລະ ບັນຊີຂາດດຸນເພີ່ມຂຶ້ນ (IISD & IUCN 2007), ເພື່ອຕອບໂຕ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານລາວ ສະໜັບສະໜູນທຸກຂະແໜງການ ທີ່ມີສັກກະຍະພາບທີ່ຈະຜະລິດເພື່ອສົ່ງອອກ. ຢ່າງໃດກໍ່ດີ, ການຄ້າແມ່ນມີຄວາມສັບສົນ ແລະ ມີຜົນກະທົບຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ກ່ອນມີນະໂຍບາຍໃໝ່ສິ່ງເສີມການຄ້າຂອງລັດຖະບານ, ຜົນກະທົບຂອງກົດຈະກຳທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດແມ່ນມີໜ້ອຍ, ເພາະວ່າໃນເວລານັ້ນກອບຂອງໜ້າວຽກ ແມ່ນຄວບຄຸມພຽງແຕ່ຂົງເຂດແຄບໆ. ເລີ່ມແຕ່ປີ 1986 ຜົນກະທົບຂອງເສດຖະກິດຕະຫຼາດຕໍ່ການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ລະປີ (MoIC & ITC 2006). ການເກັບກູ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ບໍ່ແມ່ນສະເພາະແຕ່ການບໍລິໂພກພາຍໃນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງເພື່ອຕະຫຼາດສາກົນນຳອີກ. ການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ບໍ່ມີການວາງແຜນທີ່ດີຈະນຳໄປສູ່ການຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງຂອງຄວາມຮັ່ງມີດ້ານຊີວະນາໆພັນຂອງປະເທດ. ພະນັກງານຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາທີ່ສຳຄັນບາງຊະນິດເຊັ່ນເຄືອແຮມ ແລະ ຫວ້ານໃບລາຍດອກເຜິ້ງຊະນິດທີ່ຫາຍາກແມ່ນຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຖືກຂົ່ມຂູ່ແລ້ວ. ໂຮງງານປຸງແຕ່ງສຳລັບແຍກທາດແບກເບຣິນໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍຈາກແຂວງພາກເໜືອລົງສູ່ແຂວງ ພາກໃຕ້ ເພາະ ວ່າຂາດວັດຖຸດິບ. ຫວ້ານໃບລາຍ, ໂດຍປົກກະຕິແມ່ນສົ່ງໄປສູ່ຕະຫຼາດຂອງຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຈີນ, ແມ່ນຊອກຫາມາຈາກແຫຼ່ງທຳມະຊາດໄດ້ຍາກຂຶ້ນ. ມີຄວາມຕ້ອງການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ກົດລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍໃນປະຈຸບັນ ລວມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຮັບຮອງໄດ້ມີການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນນີ້ໄວ້ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ.

1.4. ກອບຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບສຳລັບຂະແໜງການຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ

ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ນະໂຍບາຍທຸກຢ່າງຂອງລັດຖະບານ ແມ່ນແນໃສ່ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນ ເປັນເປົ້າໝາຍອັນດັບໜຶ່ງ, ຕາມທີ່ກຳ ນົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕຂອງຊາດ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຈົນ (GoL 2004). ຄຸນຄ່າຂອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ສຳລັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ກໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນຍຸດທະສາດນັ້ນ. ນອກນີ້, ລັດຖະບານກໍ່ສະໜັບ ສະໜູນ ການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ສຳລັບການບໍລິໂພກພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ການນຳໃຊ້; ການຮ່ວມມືກັບເພື່ອນຮ່ວມງານໃນຂະແໜງການຄ້າເພື່ອພັດທະນາການຜະລິດພາຍໃນ ແລະ ການສົ່ງອອກ; ແລະ ການພັດທະນາກົດໝາຍເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ. ການພັດທະນານະໂຍບາຍ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບເນື້ອໃນຂອງເອກະສານ ທີ່ຫາກໍ່ອອກມາໃໝ່ໆນັ້ນ ອາດຈະແມ່ນຂອງກະຊວງການຄ້າ (MOC 2006) ທີ່ມີຊື່ວ່າ ຍຸດທະສາດການສົ່ງອອກແຫ່ງຊາດ 2006-2008 (MoIC & ITC 2006): ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ, ຊຶ່ງກຳນົດວ່າຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ມີສັກກະຍະພາບທີ່ຈະເຕີບໂຕ, ແລະ ກໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ການພັດທະນາ.

ອີງຕາມລັກສະນະໂດຍທຳມະຊາດຂອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ, ປັດໄຈດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບສຳຄັນອື່ນໆ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກຳ. ໃນນີ້ລວມມີ :

ຂະແນງສາທາລະນະສຸກ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ)

- ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຢາ ແລະ ຜະລິດຕະພັນການແພດ, ເລກທີ 01/ສພຊ, ວັນທີ 8 ເມສາ 2000 ກົດໝາຍ ດັ່ງກ່າວກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການຕ່າງໆກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງການປູກ, ການລ້ຽງ, ການປົກ ປັກຮັກສາ, ການຂຸດຄົ້ນ, ການຜະລິດ, ການສົ່ງອອກ-ນຳເຂົ້າ, ການຈຳໜ່າຍ, ການຄອບຄອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາ ແລະ ຜະລິດຕະພັນການແພດ ແນໃສ່ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຢາ ແລະ ຜະລິດຕະພັນການແພດທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ປອດໄພ, ລາຄາເໝາະສົມ ເພື່ອກັນພະຍາດ ແລະ ປົນປົວປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃຫ້ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ. ມາດຕາ 2 ໄດ້ລະບຸວ່າ ລັດສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍທ່າແຮງຂອງຊັບພະຍາກອນທີ່ເປັນຢາດ້ວຍການປູກ, ການລ້ຽງ, ການປົກປັກຮັກສາ, ຂຸດຄົ້ນ, ເກັບຊີ້, ຄົ້ນຄວ້າ, ປຸງແຕ່ງ, ຜະລິດເປັນຢາຫຼວງ ແລະ ຢາພິ້ນເມືອງ ເພື່ອຮັບໃຊ້ພາຍໃນປະເທດ, ທົດແທນການນຳເຂົ້າ ແລະ ເພື່ອສົ່ງອອກ. ມາດຕາ 3 ໄດ້ກ່າວວ່າ ລັດສິ່ງເສີມການຜະລິດ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາຫຼວງສົມທົບກັບຢາພິ້ນເມືອງ ໃນວຽກງານກັນພະຍາດ ແລະ ປົນປົວປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃຫມ່ບໍ່ມີນັບກວ້າງຂວາງ.
- ດຳລັດເລກທີ 155 ຂອງທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ວັນທີ 30 ເດືອນກັນຍາ 2003 - ຂໍ້ກຳນົດດັ່ງກ່າວກຳນົດມາດຕະ ການກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມ, ການຄຸ້ມຄອງ, ການຂຸດຄົ້ນ, ການຜະລິດ, ການປູກ, ການລ້ຽງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ເປັນຢາ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ເປັນຢາແບບຍືນຍົງ. ດຳລັດດັ່ງ ກ່າວໄດ້ຈັດແບ່ງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາເປັນ 3 ໝວດ. ໝວດ I ປະກອບໄປດ້ວຍຊະນິດທີ່ຫາຍາກ ແລະ ມີທ່າອ່ຽງຈະສູນພັນ. ໝວດທີ II ລວມມີຊະນິດທີ່ມີທ່າແຮງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອການບໍລິໂພກພາຍໃນ ແລະ ເຮັດເປັນ ຂາອອກ, ແລະ ໝວດທີ III ກວມເອົາຊະນິດທີ່ມີລັກສະນະແຜ່ຫຼາຍໃນທົ່ວປະເທດ. ການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ເກັບ ກູ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາຊຶ່ງກຳນົດໄວ້ໃນໝວດທີ I ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສຳລັບໝວດທີ II, ການເກັບກູ້ແລະການຂຸດຄົ້ນຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນາຍາດຈາກກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ແຕ່ຕ້ອງສ້າງແຜນເກັບກູ້ ແລະ ປູກແທນກ່ອນ. ການຂຸດຄົ້ນຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາທີ່ນອນຢູ່ໃນໝວດທີ III ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມເຂັ້ມງວດເພາະວ່າມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໃນທຳມະຊາດ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ການຈັດແບ່ງປະເພດແມ່ນບໍ່ຕາຍ ຕົວ. ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ໃນໝວດ II ແລະ III ກໍ່ອາດຈະຍ້າຍໄປໃສ່ໝວດທີ I ໄດ້ໃນອະນາຄົດຖ້າການຄຸ້ມຄອງບໍ່ດີ.

ຂະແໜງປ່າໄມ້ (ກະຊວງກະສິກຳປ່າໄມ້)

- ຂະແໜງປ່າໄມ້, ໃນທາງກັບກັນເປັນສ່ວນປະກອບທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ, ກໍ່ໄດ້ມ ຄຳແນະນຳ ທີ່ສຳຄັນສຳລັບການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງຂອງຂະແໜງການນີ້. ເປົ້າໝາຍທີ່ສຳຄັນຂອງຂະແໜງປ່າໄມ້ລວມ ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ, ການເພີ່ມເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ ຈາກການປົກຄຸມທີ່ມີໃນປັດຈຸບັນປະມານ 40% ຂຶ້ນເປັນ 70% (MAF 2005), ການປົກປັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດຂອງປະເທດ ແບບຍືນຍົງ.
- ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ເລກທີ 13/ສພຊ, ວັນທີ 9 ເມສາ 2005 ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການພື້ນຖານກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ສົ່ງເສີມການພື້ນຟູ, ການປູກ ແລະ ຂະຫຍາຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢູ່ ສ ປ ບລາວແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ສະພາບ ແວດລ້ອມມີຄວາມສົມດຸນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາ

ແຫຼ່ງນໍ້າ, ປ້ອງກັນ ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ, ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງປະເທດ.

ພາກ 2

ຜົນກະທົບຂອງການຄ້າຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ປະສົບການລະດັບປະເທດໃນ ການປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງການ

ນະໂຍບາຍເສລີທາງການຄ້າ ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍລັດຖະບານແຫ່ງ ສ ປ ປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ໄດ້ເປີດໂອກາດອັນໃໝ່ ໃຫ້ແກ່ການຄ້າສາກົນກ່ຽວກັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ. ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ມີຜະລິດຕະພັນຫຼາຍຢ່າງໄດ້ຖືກສົ່ງອອກໄປປະເທດໄກ້ ຄຽງ : ເອີຣົບ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້ກະ ຕຸ້ນໃຫ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນໃນການເກັບກູ້ ແລະ ການຜະລິດຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດຂອງລາວ.

ການຄ້າສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແກ່ ສ ປ ປ ລາວ. ຕົວຢ່າງ, ມັນອາດຈະຊ່ວຍປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວັດຖຸປະສົງການພັດທະນາຂອງປະເທດ ໂດຍສະໜອງວຽກເຮັດງານທຳໃໝ່ ແລະ ໂດຍການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ ແລະ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ. ການຄ້າຜະລິດຕະພັນໄມ້ຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດນຳອີກ ; ໃນປີ 2001 ຂະແໜງປ່າໄມ້ໄດ້ປະກອບສ່ວນ 3,2% ຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມໃນປະເທດ (GDP) ແລະ 25%ຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກທັງໝົດຂອງຊາດ, ຊຶ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນງົບປະມານແຫ່ງຊາດໄດ້ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ (MAF 2005). ປ່າໄມ້ຍັງ ສະໜອງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ໃນສັງຄົມລາວ (STEA & UNEP 2006). ຢ່າງໃດກໍດີ, ດ້ານລົບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ ເຊັ່ນຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາສາມາດນຳໄປສູ່ຫຼາຍບັນຫາ ເຊັ່ນ ການເກັບກູ້ແບບບໍ່ຍືນຍົງ ຂອງຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ ຈະນຳໄປສູ່ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ, ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ຍ້ອນມີ ຄວາມຕ້ອງການເນື້ອທີ່ປູກຝັງ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງມົນລະພິດທີ່ຕິດພັນກັບການຜະລິດ (ອາກາດ, ນໍ້າ, ດິນ) (STEA & UNEP 2006). ຖ້າການຄຸ້ມຄອງບໍ່ດີ, ໃນທ້າຍທີ່ສຸດ ບັນຫາເຫລົ່ານີ້ກໍ່ຈະມີຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນ ສ ປ ປ ລາວ, ເພາະວ່າສະພາບແວດລ້ອມທຳມະຊາດທີ່ເປັນແຫຼ່ງກຳເນີດຂອງການຄ້າ ແລະ ຄວາມມັ່ງຄັ້ງທາງດ້ານເສດຖະ ກິດຈະຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ.

2.1. ການວິເຄາະຜົນກະທົບ ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຄ້າຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມທຳມະຊາດ

ມີການຄາດຄະເນກັນວ່າ ເມື່ອມີຄວາມຕ້ອງການມາຈາກພາຍນອກ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດ ເພື່ອການຂະຫຍາຍຕົວ, ຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ ຈະຍັງສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວ, ແລະ ສິ່ງທີ່ຕາມມາກໍ່ຄື ຄວາມຕ້ອງການຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຜົນຖານມາຈາກ ທຳມະຊາດ ຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການກຳນົດ ແລະ ການເຂົ້າໃຈສັກກະຍະພາບ ຂອງຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແມ່ນເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນເພື່ອຄວາມຍືນຍົງຂອງຂະແໜງການ ແລະ ຂອງສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ສ ປ ປ ລາວ ໂດຍລວມ.

ການວິເຄາະຜົນກະທົບ ຂອງສະພາບການດັ່ງກ່າວນີ້ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການກວດກາເບິ່ງສາຍກ່ຽວພັນຫຼາຍດ້ານລະຫວ່າງ ການ ຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສູ່ມີການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (IISD & UNEP 2005) ສະແດງໃຫ້ເຫັນໂຄງສ້າງຂອງ 4 ປະ ເພດຜົນກະທົບທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ເສດຖະກິດ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາຊຶ່ງເກີດຈາກການເຄື່ອນ ໄຫວທາງການຄ້າ ແລະ ການຄ້າເສລີ, ຊຶ່ງລວມມີຜົນກະທົບດ້ານຂະໜາດ, ໂຄງສ້າງ, ຜະລິດຕະພັນ (ເຕັກໂນໂລຊີ) ແລະ ໂດຍກົງ. ຂໍ້ມູນອື່ນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ສາມາດເຫັນໄດ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ6.ປະເພດຜົນກະທົບນີ້ໄດ້ຈັດເປັນຄູ່ກັບ ບັດໄຈຄວາມ ເປັນຫ່ວງທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງຖອດອອກມາຈາກບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນ ການປະຕິບັດດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງລັດຖະບານ (STEA & UNEP 2006) ແລະ ຈັດເປັນບັນຊີໃນຕາຕະລາງ 1 ຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານທີ່ມີປະ ໂຫຍດ ໃນການວິເຄາະ ສັກກະຍະພາບຂອງຜົນກະທົບຂອງການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຍັກໃຫ້ເຫັນຜົນ ກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ບາງອັນລວມທັງການຊັບຊາວບຸກເບີກໃນເນື້ອທີ່ທິດີນ, ການປູກເພີ່ມຂຶ້ນ, ການເກັບກ່ຽວຫຼາຍເກີນໄປ, ການທຳລາຍຖິ່ນອາໄສຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ; ການນຳໃຊ້ນ້ຳທີ່ອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນ, ການເຊາະເຈື່ອນ, ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມັນລະພິດ.

**ຮູບ 1. ກຸ່ມຂໍ້ມູນທີ່ສ່ອງແສງໃຫ້ເຫັນສາຍກ່ຽວພັນລະຫວ່າງການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
ໃນຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ**

ປະເພດ	ແຮງຜັກດັນ	ຄວາມກົດດັນ	ຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ	ປັດໄຈສຳລັບແກ້ໄຂ	ຕົວຢ່າງ
ຜົນກະທົບດ້ານໂຄງສ້າງ - ການຄ້າສາມາດນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງດ້ານສ່ວນປະກອບຂອງເສດຖະກິດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດການຜະລິດສິ່ງຂອງຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າເຮັດດີ ຫຼື ມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມີໜ້ອຍຖ້າເຮັດບໍ່ດີ	ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນສຳລັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1)	ຄວາມຕ້ອງການດິນສຳລັບປູກຝັງເພື່ອສະໜອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ	ຄວາມຕ້ອງການດິນນຳໄປສູ່ການຫຼຸດລົງຂອງເນື້ອທີ່ປ່າທຳມະຊາດ ການປູກຝັງພັນພືດຊະນິດນຳເຂົ້າອາດຈະມີການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊະນິດພັນພື້ນເມືອງ ແລະ ນຳໄປສູ່ການຫຼຸດລົງຂອງຊີວະນາໆພັນ ການຄັດເລືອກຊະນິດທີ່ສຳຄັນອາດນຳໄປສູ່ການເປີດແລະ ການເກັບກູ້ປ່າໃໝ່	ພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງກວ້າງຂວາງແຜນການສະເພາະສຳລັບການປູກຝັງ ແລະ ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ	ເບິ່ງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້ : ການກັ່ນນຳມັນລະເຫີຍຈາກໄມ້ເກດສະໜາ
ຜົນກະທົບດ້ານຜະລິດຕະພັນ (ອາດຈະຮູ້ຈັກໃນນາມຂອງຜົນກະທົບດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ) - ຜະລິດຕະພັນທີ່ຄ້າຂາຍກັນນັ້ນສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ	ມີການເປີດກວ້າງຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ ການດຶງດູດຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດຍ້ອນມີການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດດີຂຶ້ນ	ການລົງທຶນໃໝ່ໄດ້ນຳມາຊຶ່ງເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ສຳລັບການປູກຝັງທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ການປຸງແຕ່ງທີ່ມີປະສິດທິພາບ	ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບຈາກປ່າ ແລະ ພະລັງງານຫຼຸດລົງ ການປ່ອຍມົນລະພິດຕໍ່ຫົວໜ່ວຍຜົນໄດ້ຮັບຫຼຸດລົງ (ອາກາດ, ນ້ຳ, ດິນ)	ຖ້າລະບຽບກົດໝາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫາກເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສິ່ງເສີມເຕັກໂນໂລຊີທີ່ດີ, ມັນຈະເພີ່ມຄວາມແຂ່ງຂັນກັນເຮັດໃຫ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ນຳເຂົ້າເປັນອັນທີ່ດີທີ່ສຸດ	ເບິ່ງຂໍ້ສັ່ງເກດລຸ່ມນີ້ກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງທີ່ໄດ້ຮັບການຍິ່ງຍືນ ຫຼື ການປູກຝັງທີ່ເປັນມິດກັບນິເວດວິທະຍາ
ຜົນກະທົບດ້ານຂະໜາດ- ການຄ້ານຳໄປສູ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງລະດັບກິດ	ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ໂດຍການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາພາສີ, ບໍ່ມີສິ່ງກົດ	ການຜະລິດຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດເພີ່ມຂຶ້ນ	ການເກັບກູ້ຈາກປ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃນທາງກັບກັນກໍເປັນການກົດດັນ	ຖ້າລະບຽບກົດໝາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫາກເໝາະສົມ-ລວມມີຂໍ້ມູນດ້ານວິທະຍາ	ເບິ່ງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້ : ການຖອດຮີດແບກເບຣິນ

<p>ຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ເສດຖະກິດ ຊຶ່ງສາມາດມີຜົນກະທົບເປັນບວກໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວກັບຄວາມມັ່ງຄັ່ງທີ່ມັນສ້າງຂຶ້ນ ຫຼື ຜົນກະທົບດ້ານລົບໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວກັບການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມ</p>	<p>ຂວາງດ້ານອັດຕາພາສີ, ການອຸດໜູນດ້ວຍເງິນທີ່ຫຼຸດລົງ - ສິ່ງກົດຂວາງໃນການສິ່ງອອກຫຼຸດລົງ</p>		<p>ຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ການປູກຝັງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນດິນ, ນ້ຳ</p>	<p>ສາດກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການປູກຝັງ, ແລະ/ຫຼື ຂົງເຂດເອກະຊົນຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງແກ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ນຳໃຊ້- ມັນຈະມີຜົນກະທົບດ້ານລົບໜ້ອຍ.</p>	<p>ແບບບໍ່ຍືນຍົງ</p>
<p>ຜົນກະທົບດ້ານໂຄງສ້າງ - ການຄ້າສາມາດນຳ ໄປສູ່ການປ່ຽນແປງດ້ານສ່ວນປະກອບຂອງເສດຖະກິດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດການຜະລິດສິ່ງຂອງຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າເຮັດດີ ຫຼື ມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມີໜ້ອຍຖ້າເຮັດບໍ່ດີ</p>	<p>ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ໂດຍການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາພາສີ, ບໍ່ມີສິ່ງກົດຂວາງດ້ານອັດຕາພາສີ, ການອຸດໜູນດ້ວຍເງິນທີ່ຫຼຸດລົງ - ສິ່ງກົດຂວາງໃນການສິ່ງອອກຫຼຸດລົງ</p>	<p>ຄວາມຕ້ອງການຕໍ່ສິ່ງທີ່ « ເປັນທຳມະຊາດ » ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນການປູກຝັງແບບຊີວະພາບ ຫຼື ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ນຳໄປສູ່ການປູກຝັງ ແລະ ເຕັກນິກການຜະລິດ ທີ່ສະອາດກວ່າ ແລະ ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ</p>	<p>ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບຈາກປ່າ ແລະ ພະລັງງານຫຼຸດລົງ ການປ່ອຍມົນລະພິດຫຼຸດລົງ (ອາກາດ, ນ້ຳ, ດິນ)</p>	<p>ຖ້າຂົງເຂດເອກະຊົນມີຄວາມຮັບຮູ້ເຖິງຄຸນຄ່າຂອງການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດນີ້ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານ ແລະ ສັງຄົມຂອງປະຊາຊົນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຄາດຫວັງທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນລະບຽບການນີ້, ໃບຢັ້ງຢືນສາມາດພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນເລື່ອງທີ່ເຮົາເຮັດມີທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງຂະແໜງການນີ້</p>	<p>ເບິ່ງຂໍ້ສັງເກດລຸ່ມນີ້ກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງທີ່ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນ ຫຼື ການປູກຝັງທີ່ບໍ່ທຳລາຍນິເວດວິທະຍາ</p>

ແລ່ງຂໍ້ມູນໄດ້ຈາກ IISD & UNEP 2005

ການວິເຄາະໄດ້ຍົກ ໃຫ້ເຫັນສັກກະຍະພາບ ໃນການນຳເຂົ້າເຕັກໂນໂລຊີທີ່ດີກວ່າ ແລະ ຂະບວນການທີ່ດີກວ່າ ຊຶ່ງສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການວິເຄາະຍັງໄດ້ຊີ້ບອກວ່າ ຖ້າມີນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ດີ, ການເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງການຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເລື່ອງເທດໃນ ສ ປ ປ ລາວ ກໍ່ສາມາດຍືນຍົງໄດ້, ແລະ ສາມາດນຳເອົາ ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍດ້ານສູ່ປະເທດ ແລະ ປະຊາຊົນຂອງຕົນ. ໂດຍການຄຳນຶງເຖິງສິ່ງດັ່ງກ່າວ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການຂົ່ມຂູ່ອັນໃຫຍ່ຫຼວງທີ່ຂະແໜງການປະເຊີນຢູ່ໃນປັດຈຸ ບັນແມ່ນລວມມີ:

- ການເກັບກູ້ທີ່ບໍ່ເປັນລະບົບ ແລະ ບໍ່ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ;
- ບໍ່ມີແຜນການລະອຽດສຳລັບການປູກຝັງ;
- ບໍ່ມີການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຢ່າງເຄັ່ງຄັດ;

- ການປະສານງານທີ່ບໍ່ດີຂອງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ລະຫວ່າງຂະແໜງການຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນ; ແລະ
- ຄວາມຮັບຮູ້ທີ່ມີຂີດຈຳກັດຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ.

2.2. ກໍລະນີສຶກສາໃນຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ

ກໍລະນີສຶກສາລຸ່ມນີ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການຄ້າເຄືອແຮມ ແລະ ໄມ້ເກດສະໜາ. ຕົວຢ່າງການຄ້າເຄືອແຮມສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບບາງ ດ້ານຂອງການເກັບກູ້ທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ການຄ້າໄມ້ເກດສະໜາ ແມ່ນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂະແໜງ ອຸດສະຫະກຳ ໄດ້ນຳໃຊ້ການປູກຝັງເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມຍືນຍົງຂັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ເຂົ້ານຳໃຊ້ຢູ່. ທ້າຍສຸດ, ຕົວຢ່າງ ຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນແກ່ຕົ້ນໄມ້ ເປັນຢາຢູ່ປະເທດເນປານໄດ້ຖືກຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນເຄື່ອງມືທີ່ໜ້າສົນໃຈເພື່ອນຳໃຊ້ປົກປ້ອງ ຂັບພະຍາກອນ.

ການຖອດຮີດທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ : ແບກເບຣິນ

ອົງຕາມການສຳຫຼວດໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ (TMRC 2007), ມີຫຼາຍໂຮງງານໃນຫຼາຍແຂວງ (ເຊັ່ນ ບໍລິຄຳໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ຫົວພັນ, ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ເຊກອງ) ໄດ້ທຳການຖອດຮີດ ແບກເບຣິນ ຈາກເຄືອແຮມ(ເບິ່ງຮູບໃນເອກສານຊ້ອນທ້າຍ 7). ໂຮງງານດັ່ງກ່າວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນດຳເນີນການໂດຍຄົນລາວ ແລະ ບໍລິສັດຕ່າງປະເທດຈາກຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ. ລາຄາວັດຖຸດິບ (ເຄືອແຮມ)ແມ່ນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 500 ເຖິງ 1.000 ກີບຕໍ່ກິໂລ (TMRC 2007). ລາຄາຂອງແບກເບຣິນ ທີ່ຖອດຮີດໄດ້ແມ່ນ 10,18 ຫຼື 20 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ກິໂລ, ທັງນີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ.

ຄວາມຕ້ອງການການຖອດຮີດແບກເບຣິນແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ລະມື້ ແລະ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນຮອດ 5 ຕື້ໂດລາ ໃນປີ 2050 (ITC 2006) ປະຈຸບັນນີ້ປະເທດຈີນແມ່ນໜຶ່ງໃນຄູ່ການຄ້າທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນປະເທດກຸ່ມອາຊຽນ. ແຜນການຕໍ່ລອງລະຫວ່າງລາວ ແລະ ຈີນກຳລັງດຳເນີນໄປເພື່ອເຂົ້າໃນ China – ASEAN FTA ທີ່ຈະມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນປີ 2015 (CPI ແລະ UNDP 2006). ໂດຍມີຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນ, ມັນກໍ່ໃຫ້ເກີດການກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນນຳ ອີກຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນການເກັບກ່ຽວຫຼາຍຊະນິດພັນເຊັ່ນ : Linana ແມ່ນໄດ້ຮັບການເກັບກ່ຽວຈາກປ່າໂດຍຊາວບ້ານ . ໃນບາງຄັ້ງ, ພວກເຂົາເກັບກູ້ບໍ່ພຽງແຕ່ເຄືອ, ແຕ່ຍັງເກັບກູ້ທັງຮາກນຳອີກ (TMRC 2007) . ວິທີການເກັບກູ້ວັດຖຸດິບດັ່ງກ່າວ ສາມາດທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມຂອງປ່າ ແລະ ອາດຈະນຳໄປສູ່ການສູນເສຍຊະນິດຂອງພັນພືດ. ຍ້ອນມີການເພີ່ມທະວີຂຶ້ນໃນຜະລິດຕະພັນພືດດັ່ງກ່າວ, ຕ້ອງໄດ້ໃສ່ໃຈເປັນພິເສດໃນການເກັບກ່ຽວເພື່ອທີ່ຈະສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ.

ການປູກ : ການກັ່ນນຳມັນລະເຫີຍຈາກໄມ້ເກດສະໜາ

ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວພັນກັບການ ກັ່ນນຳມັນຫອມລະເຫີຍຈາກໄມ້ເກດສະໜາ ແມ່ນໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ໃນຫຼາຍແຂວງ, ແຕ່ກິດ ຈະກຳທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງແມ່ນຢູ່ທີ່ເມືອງປາກກະດິງ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ. ໃນເດືອນພະຈິກ (TMRC 2007), ວິຊາການຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າຢາ ພື້ນເມືອງ ໄດ້ມີໂອກາດສຳພາດຜູ້ຈັດການໂຮງງານຕົ້ມກັ່ນດັ່ງກ່າວ, ແລະ ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

- ມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້, ວັດຖຸດິບທີ່ໃຊ້ສຳລັບການກັ່ນແມ່ນເກັບກູ້ມາແຕ່ປ່າ. ໂຮງງານຈ່າຍ 2.000 ກີບຕໍ່ໄມ້ເກດສະໜາໜຶ່ງກິໂລ.

- ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ໂຮງງານມີໝັ້ນຢູ່ 30 ໜ່ວຍ. ໃນອະນາຄົດພວກເຂົາວາງແຜນວ່າ ຈະເພີ່ມຄວາມສາມາດຂອງໂຮງງານຂຶ້ນເປັນ 100 ໝັ້ນ.
- ການກັ່ນໃນແຕ່ລະເທື່ອແມ່ນໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ເປັນຝຸ່ນຫຍາບແຫ້ງ 60-70 ກິໂລ. ການກັ່ນໃຊ້ເວລາແຕ່ 7 ເຖິງ 9 ມື້ກ່ອນ ທີ່ຈະແຍກເອົານ້ຳມັນລະເຫີຍຈາກໝັ້ນກັ່ນດ້ວຍຝາມີ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຮູບຂອງເຄື່ອງກັ່ນນ້ຳມັນ ລະເຫີຍ ແລະ ນ້ຳມັນລະເຫີຍຈາກໄມ້ເກດສະໜາ.
- ຖ້າຄຸນນະພາບຂອງໄມ້ຫາກດີ ເຂົາກໍ່ອາດຈະໄດ້ນ້ຳມັນລະເຫີຍ 360 ml ຈາກ 30 ໝັ້ນ.
- ລາຄາຂອງນ້ຳມັນລະເຫີຍແມ່ນຂຶ້ນກັບຄຸນນະພາບ. ຖ້ານ້ຳມັນຢູ່ໃນຮູບທາດແຂງ (ຢາງ) ແມ່ນມີລາຄາແຕ່ 1.200 ເຖິງ 1.350 \$ ຕໍ່ 360 ml, ຖ້າຢູ່ໃນຮູບທາດແຫຼວແມ່ນມີລາຄາແຕ່ 2.970 -3.200 \$ຕໍ່ 360 ml.

ນອກຈາກໂຮງງານທີ່ມີຢູ່ໃນແຂວງບໍລິຄຳໄຊ, ຍັງມີໂຮງງານອື່ນໆອີກໃນແຂວງອື່ນໆ. ຄວາມຕ້ອງການຕໍ່ວັດຖຸດິບຈະເພີ່ມຂຶ້ນເພາະ ວ່າຄວາມຕ້ອງການຕໍ່ນ້ຳມັນຊະນິດນີ້ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ, ທັງນີ້ແມ່ນອົງຕາມການບອກເລົ່າຂອງເຈົ້າຂອງໂຮງງານຢູ່ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ ທີ່ ມີແຜນຈະຂະຫຍາຍໂຮງງານ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້, ລູກຄ້າຕົ້ນຕໍແມ່ນ ມາຈາກປະເທດອາຣັບ ຊຶ່ງເຂົາຈະມາທີ່ໂຮງງານເມື່ອມີນ້ຳມັນລະເຫີຍກຽມພ້ອມໄວ້ຢ່າງຕໍ່າ 1-1,5ລິດ (TMRC 2007). ໄມ້ເກດສະໜານີ້ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ໃຊ້ສຳລັບກັນພາຍໃນປະເທດ, ແຕ່ຍັງສຳລັບການສົ່ງອອກເຊັ່ນກັນ (Sundara 2006). ເລີ່ມແຕ່ປີ 2009, ບໍລິສັດຂອງລາວ 2 ບໍລິສັດໄດ້ຄາດຄະເນວ່າຈະສົ່ງອອກໄມ້ເກດສະໜາໄປປະເທດບຣູໄນ ຢ່າງຕໍ່າ 2.000 ໂຕນຕໍ່ປີ, ຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ເຊັນກັນ ລະຫວ່າງບໍລິສັດຂອງລາວ, ບໍລິສັດ Lao Asian Ecology Public Ltd. ແລະ Khamphay Sana Agriculture Co. Ltd. ແລະ ບໍລິສັດ Brunei Kyarikat Khasana Permamta Hijua Company ທີ່ໄດ້ຮ່າງສັນຍາກັນໃນເດືອນ ກຸມພາ 2006 (IUCN & TRAFFIC 2006).

ນັບວ່າເປັນການໂຊກດີທີ່ວ່າມີຫຼາຍບໍລິສັດ ແລະ ບຸກຄົນໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາເພື່ອເຮັດໃຫ້ການສະໜອງ ໄມ້ເກດສະໜາສຳລັບ ການປຸງແຕ່ງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສົ່ງອອກມີຄວາມຍືນຍົງ, ໂດຍຜ່ານ:

- ການຂະຫຍາຍພັນ ແລະ ການອະນຸລັກນອກສະຖານທີ່ ພັນໄມ້ເກດສະໜາ ໂດຍການປູກເນື້ອເຍື້ອ.
- ການຂະຫຍາຍພັນ ແລະ ການອະນຸລັກນອກສະຖານທີ່ພັນໄມ້ເກດສະໜາ ໂດຍການໃຊ້ແກ່ນປູກ.

ການຄ້າພັນໄມ້ຊະນິດນີ້ ແມ່ນເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີ ສຳລັບການຜະລິດຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຢ່າງໃດກໍ່ຕັ້ງຍັງມີຄວາມ ເປັນຫ່ວງບາງດ້ານກ່ຽວກັບທຸລະກິດໄມ້ເກດສະໜາ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ກ່າວເຖິງ:

- ການປູກຄວນຈະນຳໃຊ້ດິນທີ່ເປົ່າຫວ່າງ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມດ້ານລົບຕໍ່ ພູມີປະເທດ.
- ລັດຖະບານຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງໄກ້ຊິດ ໃນທຸລະກິດດ້ານນີ້ ເພື່ອໃຫ້ມີຕະຫຼາດທີ່ປົກກະຕິ ແລະ ຍືນຍົງ.

ຂໍ້ຄວາມກ່ຽວກັບການອອກໃບຢັ້ງຢືນ, ການປູກຝັງທີ່ບໍ່ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ

ໂດຍຮັບຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຂອງການສະໜອງວັດຖຸດິບທີ່ບໍ່ໝັ້ນຄົງຈາກປ່າ, ລັດຖະບານລາວສົ່ງເສີມການປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນ ຍາເພື່ອສົ່ງອອກ. ການປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນຢ່າງບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍໃນການ ອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ. ມີຫຼາຍບໍລິສັດຂອງຕ່າງປະເທດໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນລົງທຶນໃສ່ການປູກຝັງ ເຊັ່ນ ການປູກຕົ້ນຍານ, ຕົ້ນຫຍ້າໜວດແມວ, ຕົ້ນດອກເຜີ້ງ, ຕົ້ນເກດສະໜາ, ຕົ້ນໝາກ

ແໜ່ງ, ແລະ ຕົ້ນວິກ. ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນຕົ້ນໆເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ສຸມຄວາມພະຍາຍາມໃສ່ຂະແໜງ ການນີ້ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ໃນຂະນະທີ່ການປູກຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາສາມາດຮັກສາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນສຳລັບຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດໃຫ້ ຍືນຍົງ ນັ້ນ, ມັນຕ້ອງໄດ້ກ່າວເຖິງບາງບັນຫາ ເຊັ່ນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ(ການປູກພືດຊະ ນິດດຽວ) ແລະ ມີນລະພິດຕໍ່ດິນ/ນ້ຳ (ນຳໃຊ້ເຄມີເພື່ອປູກຝັງ). ໃນທຳນອງດຽວກັນນີ້, ກໍ່ບໍ່ຄວນຕີລາຄາວ່າການເກັບກູ້ຕົ້ນ ໄມ້ເປັນຢາຈາກປ່ານັ້ນເປັນ ລົບສະເໝີໄປ ຖ້າວ່າມີຄວາມເຂົ້າໃຈຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ ເປັນຢ່າງດີ ແລະ ການຄວບ ຄຸມເພື່ອການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງທາກເຂັ້ມແຂງ.

ທາງເລືອກອີກອັນໜຶ່ງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງຂອງແຫຼ່ງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ຄຽງຄູ່ກັບນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລະບຽບ ກົດໝາຍ, ແມ່ນການອອກໃບຢັ້ງຢືນ (Schippmann, Leaman & Cunningham 2002). ຄືດັ່ງທີ່ເຫັນໃນຮູບ 1, ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ ແມ່ນມີສັກກະຍະພາບໃນການນຳເຂົ້າເຕັກໂນໂລຊີທີ່ດີກວ່າ (ຜົນກະທົບດ້ານຜະ ລິດຕະພັນ) ແລະ ວິທີທາງປະຕິບັດຈາກຕ່າງ ປະເທດ ໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວກັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ, ບັນຫານີ້ຄວນຈະໝາຍເຖິງການ ນຳໃຊ້ເຕັກນິກການປູກຝັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນວ່າເປັນ ຊີວະພາບ (ທີ່ບໍ່ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ) ຫຼື ການຢັ້ງຢືນການເກັບ ກູ້ແບບຍືນຍົງ.

ຕົວຢ່າງອັນໜຶ່ງ ຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນ ແມ່ນມາຈາກປະເທດເນປານ, ໃນປະເທດນີ້ ເຄືອຄ່າຍສິ່ງເສີມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຂອງ ເນປານ ຊຶ່ງຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍບໍລິສັດ, ລັດຖະບານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ ໄດ້ຮັບຮອງດ້ວຍໃບຢັ້ງຢືນ ຂອງສະພາ ບໍລິຫານດູແລປ່າໄມ້ (Forest Stewardship Council) ຈາກເຄືອຄ່າຍ Rainforest Alliance/ Smart wood ແກ່ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາເປັນຈຳນວນຫຼາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມີຄວາມພຽງພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ກຸ່ມ ເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າຕະຫຼາດສະເພາະທີ່ມີມູນຄ່າສູງໃນຕ່າງປະເທດ (Subedi 2006).

ພາກ 3

ການສະຫຼຸບ ແລະ ການສະເໜີແນະນຳໂຍບາຍ ທີ່ເປັນຍຸດທະສາດສຳລັບຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ

3.1. ການສະຫຼຸບ

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍໄວ້ວ່າ ຈະນຳພາປະເທດໃຫ້ຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກ ສະພາວະດ້ອຍພັດທະນາໃນປີ 2020, ຊຶ່ງຮຽກ ຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ຂອງຊຶງເຂດຕ່າງໆ ທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ, ພ້ອມທັງບຸກຄົນທົ່ວໄປ. ເຄື່ອງ ປ່າຂອງດົງ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ ຊຶ່ງເປັນຂະແໜງການຍ່ອຍ ປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ເພື່ອບັນລຸ ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ. ຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 2003 ມູນຄ່າການສົ່ງອອກຍານພຽງຊະນິດດຽວແມ່ນ 1,2 ລ້ານໂດລາ (ITC 2006).

ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງການຂົ່ມຂູ່ທີ່ມີຢູ່ໃນຂໍ້ 2.1 ຈະເຫັນວ່າມັນເປັນສິ່ງທ້າທາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງສຳລັບປະເທດ ແລະ ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ດີວ່າ ຈະຄຸ້ມຄອງກິດຈະກຳການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດ ຂຶ້ນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ແນວໃດ. ມີຫຼາຍປັດໄຈທີ່ອາດຂົ່ມຂູ່ຄວາມສາມາດຂອງຂະແໜງການ ໃນການປະກອບສ່ວນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ທຸກຈົນ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ:

- ການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີຂອງຂະແໜງການ;
- ຄວາມສ່ຽງທີ່ອີງໃສ່ແຕ່ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ ເປັນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຂອງປະຊາຊົນຢູ່ຊົນນະບົດ;
- ການປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບບໍ່ເຂັ້ມງວດ;
- ການພັດທະນາຊັກຊ້າ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ
- ມີການປະກອບສ່ວນຂອງຊຸມຊົນໜ້ອຍ.

ໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້ານີ້, ການຄ້າຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາຍັງຈະສືບຕໍ່ມີບົດບາດສຳຄັນ, ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງມາດຕະການສຳລັບລົບລ້າງຍາກ ຈົນຂອງປະຊາຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ມີລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍຜະ ລິດຕະພັນເລົ່ານີ້ເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາກໍ່ເປັນແຫຼ່ງຢາແຫ່ງດຽວທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າເຊົ້າເຖິງໄດ້. ການຄ້າເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ກວມ ເອົາການຄ້າພາຍໃນທີ່ກວ້າງຂວາງສຳລັບອາຫານ ແລະ ຢາ ແລະ ການຄ້າສາກົນທີ່ສຳຄັນສຳລັບຈຸດປະສົງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ລວມມີ ສຳລັບຢາພື້ນເມືອງ, ອາຫານ ແລະ ລາງວັນໃນເກມກິລາ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວພັນກັບການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ເປັນຢາເຫລົ່ານີ້ກໍ່ເປັນການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມຂອງພວກເຮົາ. ເມື່ອການພັດທະນາໄດ້ເດີນໜ້າຕໍ່ໄປ ຈະມີການກໍ່ສ້າງຖະ ໜົນຫົນທາງ, ປ່າໄມ້ກໍ່ຈະຖືກປ່ຽນໄປ ສູ່ການນຳໃຊ້ດິນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດອື່ນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດກໍ່ຈະຖືກ ຂຸດຄົ້ນຢ່າງກວ້າງໄກ. ດັ່ງນັ້ນ, ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນຊົນນະບົດເຫລົ່ານັ້ນ ກໍ່ຈະປະເຊີນກັບບັນຫາການຂາດແຄນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຖ້າພວກເຂົາຫາກບໍ່ມີມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຕ້ານກັບການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມນີ້. ດ້ວຍການຄາດຄະເນວ່າ ປະຊາກອນຂອງຊາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 8,3 ລ້ານຄົນໃນປີ 2020 (MAF 2005), ຕ້ອງຖືວ່າການຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນແບບຍືນຍົງຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂະແໜງການໂດຍລວມ, ແມ່ນເປົ້າໝາຍຂອງລັດໃນຂະບວນການພັດທະນາ.

3.2. ການສະເໜີແນະນະໂຍບາຍທີ່ເປັນຍຸດທະສາດ

ເປົ້າໝາຍຂອງລັດແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຂະແໜງ ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດຂະຫຍາຍຕົວແບບຍືນຍົງ ໂດຍຜ່ານການປູກ, ການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ, ແລະ ການເພີ່ມມູນຄ່າໃນການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດ (ITC 2006). ການສະເໜີແນະລຸ່ມນີ້ ແມ່ນນະໂຍບາຍທີ່ຈຳເປັນຈຳນວນໜຶ່ງ ສຳລັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາແບບຍືນຍົງໃນ ສ ປ ປ ລາວ.

- ຮ່ວມມືກັບປະເທດໄກ້ຄຽງ ໃນການອະນຸລັກເຂດປ່າສະຫງວນຕາມຊາຍແດນ ແລະຄວບຄຸມການຄ້າຂາຍເຖື່ອນເຄື່ອງປ່າຂອງ ດົງ ແລະ ຊະນິດພັນພືດທີ່ຫວງຫ້າມ. ວິທີການນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍໃນການປົກປັກຮັກສາຊະນິດທີ່ຫາຍາກ ແລະ ໄກ້ຈະສູນພັນ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຫຼັກການຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຄ້າຂາຍຊະນິດພັນພືດ ແລະ ສັດປ່າທີ່ໄກ້ຈະສູນພັນ (CITES) ລະຫວ່າງຊາດນຳອີກ. ກິດຈະກຳຄວນປະກອບດ້ວຍ: ໂຄງການທົດລອງໃນສະຖານທີ່ເກັບກູ້ກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຢາ

ຢ່າງຖືກຕ້ອງໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ກຳນົດ ຂອງ CITES; ແລະ ບັບປຸງວິທີດຳເນີນການຂອງພາສີ(ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ) ຢູ່ດ່ານເຂົ້າ / ອອກ ສາກົນ.

- ເຮັດວຽກແບບວິທະຍາສາດຫຼາຍຂັ້ນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແບບເອົາປະຊາຊົນເປັນຫຼັກເພື່ອສະໜອງ ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໃນລະດັບທີ່ໝັ້ນຄົງ. ສິ່ງນີ້ອາດຈະເຮັດທົດລອງໃນຂັ້ນເມືອງ ໂດຍມີການຮ່ວມມືຂອງຊຸມ ຊົນ; ແລະ ມີສັນຍາຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນໃນເຂດອະນຸລັກ ແລະ ບໍລິເວນໄກ້ຄຽງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງ ດົງແບບຍືນຍົງ.
- ບັບປຸງສະຖິຕິກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການສົ່ງອອກ ເພື່ອເປັນທິດຊື້ ນຳສຳລັບນະໂຍບາຍໃນອະ ນາຄົດຂອງ ຂະແໜງການ. ບາດກ້າວທຳອິດໃນຂະບວນການ ແມ່ນການເຕົ້າໂຮມການຈັດຕັ້ງທີ່ຮັບຜິດຊອບ, ເພີ່ມ ທະວີການຮ່ວມມືກັນ ແລະ ກຳນົດໜ້າທີ່ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ.
- ພັດທະນາ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດທີ່ກ່ຽວພັນກັບຂະແໜງປ່າໄມ້ໂດຍລວມ, ແລະ ໂດຍສະເພາະສຳ ລັບ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ຕົວຢ່າງ, ກະຊວງກະສິກຳປ່າໄມ້ ໄດ້ກຳນົດໂຄຕ້າການເກັບກູ້ສຳລັບຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາໃດໜຶ່ງ,ແຕ່ ພວກເຂົາ ກໍ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມຢ່າງເໝາະສົມ. ການຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຜົນດີ ແກ່ການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງຂອງຂະແໜງການ.
- ກຳນົດມາດຕະການ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບເພີ່ມທະວີຄວາມເຂົ້າໃຈ ຂອງຊຸມຊົນຊົນນະບົດຕໍ່ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດດຳເນີນການໄດ້ ໂດຍການເພີ່ມທະວີການຄົ້ນຄວ້າດ້ານວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບ ວິທີການເກັບກູ້ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງການອະນຸລັກ ແລະ ວິທີການ ສຳລັບອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນ. ສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອສືບຕໍ່ວຽກງານກ່ຽວ ກັບການອະນຸລັກຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາຊຶ່ງເປັນການ ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ໂອກາດ ສຳລັບການສຶກສາຮ່ຳຮຽນ ແລະ ການຍົກສູງຄວາມ ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ.
- ບັບປຸງທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດທີ່ສົ່ງອອກ, ຕາມທີ່ຕະຫຼາດຕ່າງ ປະເທດຕ້ອງການ, ໂດຍຜ່ານ:
 - ▶ ການບັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ໂດຍສະເພາະການກໍ່ສ້າງຫ້ອງທົດລອງສຳລັບການກວດກາຄຸນນະພາບ ວັດຖຸດິບ ແລະ ຜະລິດຕະພັນປຸງແຕ່ງແລ້ວເພື່ອສົ່ງອອກ;
 - ▶ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ, ການຕະຫຼາດ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນ;
 - ▶ ການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານໃນວິຊາອະນຸກົມວິຖານ ແລະ ເຄມີພືດ;
 - ▶ ການຮ່າງກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບການປົກປ້ອງຊັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງຂອງຊາດ. ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ກ່ຽວກັບລະບຽບກົດໝາຍເພື່ອບັງຄັບ ໃຊ້ກັບສິນ ທີ່ສັນຍາດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະລວມເອົາທັງການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງ ຜົນປະໂຫຍດຕາມ ທີ່ກຳນົດໄວ້ ໃນເອກະສານຊື້ນຳຂອງກຸງບອນ, ເພື່ອໃຫ້ຊຸມຊົນ ແລະ ປະເທດ

ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກການຄ້າຂາຍຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາພື້ນເມືອງ (CBD 2007).

- ສຸກຍູ້ຂະແໜງການເອກະຊົນໃຫ້ຄຳນຶງເຖິງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເກີດຈາກການປູກທີ່ບໍ່ໄດ້ວາງແຜນ ແລະ ການເກັບກຽວທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຄຳນຶງເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບເພື່ອໃຫ້ໄດ້ໃບອະນຸຍາດໃນການນຳໃຊ້ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງດ້ານຊີວະພາບຂອງປະເທດ, ດ້ວຍການຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຂອງການຄ້າຂາຍຜະລິດຕະພັນຈາກຢາພື້ນເມືອງ ແລະ ພຶດເຊິ່ງລວມທັງຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງ.
 - ▶ ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນລັດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ເພື່ອຄົ້ນຫາທາງເລືອກສຳລັບການອອກໃບຢັ້ງຢືນ. ກອບຂອງການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນຄວນຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ກາລະໂອ ກາດ ແລະ ສະພາວະໃນປັດຈຸບັນຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນຂອງຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດຢູ່ໃນປະເທດລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນລັດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ເພື່ອຄົ້ນຫາທາງເລືອກ ສຳລັບການອອກໃບຢັ້ງຢືນ. ກອບຂອງການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນ ຄວນຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ໂອກາດ ແລະ ສະພາວະໃນປັດຈຸບັນຂອງການອອກໃບຢັ້ງຢືນຂອງຂະແໜງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດຢູ່ໃນປະເທດລາວ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.
- ເພື່ອຊອກຫາການສະໜັບສະໜູນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຈາກຂົງເຂດເອກະຊົນ ໃນການພິຈາລະນາຄວາມເປັນຫວ່າງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ລັດຄວນຈະມີໂຄງການເພື່ອສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ. ສິ່ງຈູງໃຈທີ່ຕ້ອງຄົ້ນຫາລວມມີ:
 - ▶ ຫຼຸດຜ່ອນພາສີ ສຳລັບໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງສຳລັບການປູກຝັງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ເຄື່ອງເທດ ເພື່ອສິ່ງອອກ;
 - ▶ ຫຼຸດຜ່ອນລາຄາຂອງທີ່ດິນເປົ່າຫວ່າງທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ສຳລັບການປູກຝັງ ເຊິ່ງບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ;
 - ▶ ການຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ການສົ່ງອອກຂອງຜະລິດຕະພັນທຳມະຊາດຂອງລາວ;
 - ▶ ຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງກົດຂວາງດ້ານລະບຽບລັດຖະການ ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດໃນຂົງເຂດນີ້.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Baird, I.G. 1995. 'Lao PDR: an overview of traditional medicines derived from wild animals and plants', *TRAFFIC Southeast Asia Consultancy*, March, pp. 1-51.
- CBD 2007. *Global Biodiversity Outlook*, UNEP: Convention on Biological Diversity, viewed 24 April 2007, <<http://www.biodiv.org/gbo/default.html>>.
- Condominas, G. 1998. 'Le Bouddhisme au village: Notes Ethnographiques sur les Pratiques Religieuses dans la Societe Rurale Lao (Plaine de Vientiane)', in *Les editions des Cahiers de France*.
- CPI & UNDP 2006. *National Human Development Report: International Trade and Human Development Lao PDR*. Vientiane: Committee for Planning and Investment and United Nations Development Program.
- Farnsworth, N.R., Akerle, O., Bingle, A.S., Soejarto, D.D., and Z. Guo 1985. 'Medicinal plants in therapy' *Bulletin of the World Health Organization (WHO)*, vol. 63, no. 6, pp. 965-981.
- GoL 2004, *National Growth and Poverty Eradication Strategy* (NGPES). Vientiane: Government of Lao PDR.
- IISD & IUCN 2007, *Rapid Trade and Environment Assessment Project – National Report for Lao PDR*. Winnipeg: International Institute for Sustainable Development and IUCN – The World Conservation Union.

IISD & UNEP 2005. *Trade and Environment: A Handbook*. Winnipeg: International Institute of Sustainable Development and United Nations Environment Programme.

IUCN & TRAFFIC 2006. 'Lao Customs', in *CITES Training*, 23-27 October, Vientiane, Lao PDR.

Libman, A., Bouamanivong, S., Southavong, B.H., Sydara, K., and D.D. Soejarto 2006. 'Medicinal plants: an important asset to health care in a region of Central Laos', *Journal of Ethnopharmacology*, Vol. 106, No. 3, pp. 303-311.

MAF 2005, *Forestry Strategy to the year 2020 of the Lao PDR*. Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry.

MAF & STEA 2003. *Biodiversity Country Report - Lao PDR*, unpublished, Vientiane: Ministry of Agriculture and Forestry & Science, Technology & Environment Agency.

MAF (Ministry of Agriculture & Forestry) & STEA (Science Technology & Environment Agency) 2004, *Biodiversity Country Report -Lao PDR*, unpublished, Vientiane, Lao PDR.

MoIC & ITC 2006, *National Export Strategy for Lao PDR 2006-2008*, Sectoral Strategy - *Medicinal Plants and Spices*, prepared for the Ministry of Commerce and Industry (MoCI) in cooperation with ITC, December, Vientiane, Lao PDR.

Petelot, A. 1952. *Les plantes medicinales du Cambodge, Laos et Vietnam*, vol. 1. Paris : Centre de Recherches Scientifiques et Techniques.

Petelot, A. 1953. *Les plantes medicinales du Cambodge, Laos et Vietnam*, vol. 2. Paris : Centre de Recherches Scientifiques et Techniques.

Petelot, A. 1954. *Les plantes medicinales du Cambodge, Laos et Vietnam*, vol. 3. Paris : Centre de Recherches Scientifiques et Techniques.

Schippmann, U., Leaman D.J., & A.B. Cunningham 2002. 'Impact of Cultivation and Gathering of Medicinal Plants on Biodiversity: Global Trends and Issues', case study no. 7. Rome: Food and Agricultural Organization.

Southavong, B.H. 1997. 'Actual situation of the Use of Traditional Lao Medicine' in *WHO/WPRO Working Group on Herbal Medicine Country Report*, 8-12 December, Manila.

STEA & UNEP 2006. *National Environmental Performance Assessment (EPA) Report*. Vientiane: Science, Technology and Environment Agency and the United Nations Environment Programme.

Subedi, B. 2006. *Introducing FSC certification in Nepal*, Global NTFP Partnership, viewed 10 May 2007, <<http://ntfp.inbar.int/wiki/index.php/Certification>>.

Sundara, S. 2006. 'Overview of Scientific Authorities and Case Study to Implement CITES', in *IUCN/TRAFFIC Lao Customs CITES Training*, 23-27 October, Vientiane.

Sydara, K., Gneunphonsavath, S., Wahlstrom, R., Freudenthal, S., Houamboun, K., Thomson, G., & T. Falkenberg 2005. 'Use of Traditional Medicine in Lao PDR', *Complementary Therapies in Medicine*, Vol. 13, No. 3, pp. 199-205.

TMRC 2007. 'Argarwood Survey', unpublished, Vientiane: Traditional Medicinal Research Centre.

Vasisht, K. & Vishavjit K, 2003. *Medicinal plants and their utilization*, Vienna: United Nations Industrial Development Organization.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາທີ່ຮ້າຂາຍທົ່ວໄປໃນ ສ ປ ປ ລາວ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ : Data from Traditional Medicine Research Centre

ລຳດັບ	ຊື່ລາວ	ຊື່ວິທະຍາສາດ
1	ຈັນໄດ	<i>Dracaena cambodiana</i> P
2	ດອກເຜີ້ງ	<i>Dendrobium</i> spp
3	ດູກເດື່ອ	<i>Amorphophalus</i> spp

4	ຫົວເປົ້າເປັດ/ຫົວຕ່ອມເງິນ	<i>Stephania</i> sp.
5	ເທັດແປກ	
6	ຫົວສາມສິບ	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.
7	ກະເຊົ້າຜີໝິດ	
8	ກັນນໍ້າມັນອີຜູ່ຕົ້ນ	<i>Distillation of Cinnamomum camphora oil</i>
9	ກັນນໍ້າມັນແປກ	<i>Distillation of Pinus oil</i>
10	ເກດສະໜາ	<i>Aquilaria</i> spp
11	ເຄືອແຮມ	<i>Cosciniium</i> spp
12	ເຄືອຕິບຕີ	
13	ຂົງຜາ	<i>Polygonatum</i> sp.
14	ກູດຕິນຮຸ້ງ	<i>Helmintostachus zeylanica</i> (L.) Hook.
15	ໝາກຈອງບານ	<i>Sterculia lychnophora</i> Hance
16	ໝາກຂ່າ	<i>Alpinia galangal</i> L.
17	ໝາກຂາມປ້ອມ	<i>Phyllanthus emblica</i> Linn.
18	ໝາກແໜ່ງ	<i>Amomum</i> spp
19	ໝາກຍໍບ້ານ	<i>Morinda citrifolia</i> L.
20	ໝາກຍໍປ່າ	<i>Morinda tinctoria</i> Roxb.
21	ໝາກແສງເປື້ອ	<i>Strychnos nux-vomica</i> L.
22	ມັນຂາໄກ່	<i>Codonopsis</i> sp.
23	ມັນອ້ອນລົງ	<i>Polygonum multiflorum</i> Thunb.
24	ນໍ້າມັນອີຜູ່ຕົ້ນ	<i>Cinnamomum camphora oil</i>
25	ຍານ	<i>Styrax tonkinensis</i> P.
26	ປິດປີຂາວ	<i>Plumbago zeylanica</i> L.
27	ຕິນເປັດ	<i>Alstonia scholaris</i>
28	ເຕີຄັງ, ເຊີມຄັງ	
29	ຕູມກາແດງ	<i>Strychnos nux-vomica</i> L.
29	ຫວ້ານໃບລາຍ	<i>Anoectochilus</i> spp
30	ເຊີມຜາ	
31	ຢາຫົວ	<i>Smilax glabra</i> Roxb.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາ ແລະ ທີ່ໃຫ້ນໍ້າມັນລະເຫີຍທີ່ໃຊ້ກັນທົ່ວໄປ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Data from Traditional Medicine Research Centre

ລ/ດ	ຊື່ລາວ	ຊື່ວິທະຍາສາດ
1	ຈັນໄດ	<i>Dracaena cambodiana</i> P.

2	ຈອງບານ	<i>Sterculia lychnophora</i> Hance
3	ຈີນາຍກ້ອມ	<i>Adenosma capitatum</i> Benth.
4	ດອກເຜີ້ງ	<i>Dendrobium</i> spp
5	ຝາງແດງ	<i>Caesalpinia sappan</i> Linn.
6	ແຝກຫອມ	<i>Vetiveria zizanioides</i> (L.) Nash.
7	ຫາດມີ້	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.
8	ຫົວສາມສິບ	<i>Stemona tuberosa</i> Lour
9	ອ່ຽນດ່ອນ	<i>Osbeckia chinensis</i> L.
10	ແຄ່	<i>Cinnamomum</i> spp
11	ເຄືອແຮມ	<i>Coscinium</i> spp
12	ຂົງແຄງປາກັງ	<i>Homalomena aromatica</i> Schott
13	ຂົງຜາ	<i>Polygonatum</i> spp
14	ກົງສະເດັນ	<i>Croton</i> sp.
15	ຂົມລະຫວານຈີ້	<i>Evodia lepta</i> (Spreng) Merr.
16	ກູດຕິນຮຸ້ງ	<i>Helmintostachus zeylanica</i> (L.) Hook.
17	ໝາກແໜ່ງ	<i>Amomum</i> spp
18	ໝາກຍໍບ້ານ	<i>Terminalia citrifolia</i> L.
19	ໝາກຍໍປ່າ	<i>Morinda tinctoria</i> Roxb.
20	ມັນຂາໄກ່	<i>Codonopsis</i> sp.
21	ມັນອ້ອນລົງ	<i>Polygonum multiflorum</i> Thumb.
22	ແສງຄຳຕົ້ນ	<i>Terminalia nigrovenulosa</i> P.
23	ສີໄຄຕົ້ນ	<i>Litsea cubeba</i> (Lour.) Pers.
24	ສົ້ມມໍ	<i>Terminalia chebula</i> Retz.
25	ຊ່ອງຟ້າ	<i>Clausena harmandiana</i> P.
26	ຕິນເປັດ	<i>Alstonia scholaris</i> L.
27	ຕ່ອມ	<i>Stephania</i> spp
28	ຢາຫົວ	<i>Smilax glabra</i> Roxb.
29	ຢົກບໍ່ຖອງ Yik Bo Thong	<i>Eurycoma longifolia</i> Jack.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ການກັ່ນນຳ້ມັນລະເຫີຍທີ່ສູນຄົ້ນຄວ້າຢາພື້ນເມືອງ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Data from Traditional Medicine Research Centre

ຊື່ລາວ	ຊື່ວິທະຍາສາດ	ອັດຕາສ່ວນນຳ້ມັນລະເຫີຍ (%)
ຂ່າ	<i>Alpinia galangal</i> (L.) Willd.	0.10

ແຄ່ທອມ	<i>Cinnamomum cassia</i> Bl.	0.05
ຂີ້ຫູດ (ໝາກ)	<i>Citrus hystrix</i> DC.	0.40
ຂີ້ຫູດ (ໃບ)	<i>Citrus hystrix</i> DC.	0.78
ຂີ້ໝີ່ນ	<i>Curcuma longa</i> L.	0.32
ຂີງ	<i>Zingiber officinale</i> Rosc.	0.10
ໄມ້ໂລງເລງ	<i>Cunninghamia sinensis</i> R.Br.	0.60
ໝາກແຄນ	<i>Zanthoxylum nitidum</i> (Roxb.) DC.	1.90
ໝາດຫອມໃບນ້ອຍ	<i>Artemisia annua</i> L.	0.05
ກນຈໍ້ມັນຂຽວ ໃບວິກ)	<i>Eucalyptus globules</i> Labill.	0.92
ຜັກຊີ	<i>Foeniculum dulce</i> Mill.	0.60
ແປກ	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	2.50
ສາບແຫ້ງ	<i>Hyptis suaveolens</i> Pour.	1.00
ສະລານັດ	<i>Mentha arvensis</i> L.	0.35
ສະເພົາລິມຂາວ	<i>Ocimum bacilicum</i> L.	1.00
ສີໂຄເຄື່ອງ	<i>Cymbopogon citrates</i> (DC.) Stapf	0.75
ສີໂຄ	<i>Cymbopogon nardus</i> (L.) Rendle	0.62

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4: ໂຄຕ້າເກັບກູ້ຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາຈາກປ່າສຳລັບປີ 2004 - 2005

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ITC 2006

ລ/ດ	ຊື່ວິທະຍາສາດ(??)	ຜະລິດຕະພັນ	ໂຄຕ້າ (ໂຕນ)
1	ໝາກແຫ່ງ	ໝາກແຫ້ງ	1,015
2	ຍານ	ຢາງແຫ້ງ	55
3	ເຄືອແຮມ	ເຄືອແຫ້ງ	3,040
4	ຈັນໄດ	ເປືອແຫ້ວສີແດງ	15
5	ຈອງບານ	ໝາກແຫ້ງ	450

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5: ບາງຕົ້ນໄມ້ເປັນຢາທີ່ປູກ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Data from Traditional Medicine Research Centre

ລ/ດ	ຊື່ລາວ	ຊື່ວິທະຍາສາດ
1	ຂີງ	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe.
2	ຂີ້ໝີ່ນ	<i>Curcuma longa</i> L
3	ເກດສະໜາ	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre
4	ໝາກເດືອຍ	<i>Coix lachrymal-jobi</i> L.
5	ມອນ	<i>Morus alba</i> L.

6	ໜາດຫອມໃບນ້ອຍ	<i>Artemisia annua</i> L.
7	ຫຍ້າໜວດແມວ	<i>Orthosiphon stamineus</i> Benth.
8	ຍານ	<i>Styrax tonkinensis</i> P.
9	ຜັກໜອກ	<i>Centella asiatica</i> Urban
10	ຜັກປົວເລືອດ	<i>Eleutherine subaphylla</i> Gagnep.
11	ຮາຊາບີ, ສາມພັນບີ	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Wall. Ex Nees
12	ຫວ້ານຫາງແຂ້	<i>Aloe vera</i> L.
13	ຫວ້ານຫົວດຽວ	<i>Curcuma xanthorrhiza</i> Roxb.
14	ຫວ້ານໄຟ	<i>Zingiber cassumunar</i> Roxb.
15	ກາວປົກ	<i>Catharanthus roseus</i> G. Don

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6: ການຖອດຮີດແບກເບຣິນຈາກເຄືອແຮມ

ຜູ້ມີການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ກຳນົດ 4 ປະເພດຜົນກະທົບທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ເສດຖະກິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ການ ພັດທະນາທີ່ເກີດຈາກກະແສການຄ້າ ແລະ ການຄ້າເສລີ (IISD & UNEP 2000):

ຜົນກະທົບດ້ານຂະໜາດ - ການຄ້ານຳໄປສູ່ລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງກິດຈະກຳດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສາມາດມີຜົນກະທົບເປັນບວກ ໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວກັບຄວາມມັ່ງຄັ້ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ຄວາມສາມາດຂອງປະຊາຊົນໃນການມີເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ ແລະ ບໍ່ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າ ຫຼື ຄວາມເປັນຫວ່າງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງປະຊາຊົນເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ເປັນຫວ່າງຕໍ່ການເປັນຢູ່ພື້ນຖານ ຂອງປະຊາຊົນໜ້ອຍ ຫຼື ຜົນກະທົບເປັນລົບໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວກັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງການຜະລິດໂດຍທີ່ບໍ່ມີການຄວບຄຸມທີ່ເໝາະ ສົມ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ແລະ ໃນດ້ານກັບກັນກໍ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງຜົນກະທົບ ເຊັ່ນ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ມົນລະພິດ.

ຜົນກະທົບດ້ານໂຄງສ້າງ - ການຄ້າສາມາດນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງ ດ້ານສ່ວນປະກອບຂອງເສດຖະກິດ, ກໍ່ໃຫ້ເກີດການຜະລິດສິ່ງຂອງຫຼາຍຂຶ້ນທີ່ເຮັດໄດ້ດີ ຫຼື ມີຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມີໜ້ອຍກວ່າຖ້າເຮັດບໍ່ດີ. ເສດຖະກິດອາດຈະປ່ຽນແປງໂດຍທີ່ຂະແໜງທີ່ມີມົນລະພິດໜ້ອຍກວ່າຈະໄດ້ປຽບ, ອຸດສະຫະກຳທີ່ໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ ອາດຈະສະໜອງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຄວາມມັ່ງຄັ້ງ (ເບິ່ງຜົນກະທົບດ້ານຂະໜາດ) ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ຕໍ່ສິ່ງທີ່ເປັນທຳມະຊາດອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນຕໍ່ສ່ວນປະກອບ ຂອງບາງຂະແໜງການ ທີ່ຂຶ້ນກັບຕະຫຼາດນີ້ພຽງຢ່າງດຽວ. ໃນດ້ານໜຶ່ງ, ຖ້າສິ່ງຂອງທີ່ປະເທດຜະລິດອອກມານັ້ນມີການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ, ແລະ ປະກອບສ່ວນໜ້ອຍໃນວັດຖຸປະສົງຂອງການພັດທະນາ, ການຄ້າ ທີ່ມີການຊື່ນຳບໍ່ດີ ກໍ່ສາມາດມີຜົນກະທົບ ທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຜົນກະທົບດ້ານຜະລິດຕະພັນ (ອາດຈະຮູ້ໃນນາມຜົນກະທົບດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ) - ຜະລິດຕະພັນທີ່ຄ້າຂາຍນັ້ນກໍ່ສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຜົນກະທົບດ້ານບວກອາດລວມມີ ການລົງທຶນໃນເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່, ທີ່ມີປະສິດທິຜົນກວ່າ ແລະ ສະອາດ ກວ່າ ຫຼື ການນຳໃຊ້ສິ່ງຂອງທີ່ຜະລິດອອກໃໝ່ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໜ້ອຍກວ່າສິ່ງທີ່ເຄີຍໃຊ້ມາ.

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ຜົນກະທົບຂອງຜະລິດຕະພັນສາມາດເປັນລົບໄດ້, ເຊັ່ນການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ໃສ່ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຖືກແຕ່ມີມົນລະພິດຫຼາຍ ແລະ ການຖ່າຍທອດການປະຕິບັດການ ຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ປະເທດ.

ຜົນກະທົບໂດຍກົງ - ຜົນກະທົບໂດຍກົງແມ່ນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເກີດມາຈາກການຄ້າຂາຍຕົວຈິງ, ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ມົນລະພິດເກີດຂຶ້ນຈາກການຂົນສົ່ງສິນຄ້າ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7: ວິທີການກັ່ນແບບພື້ນຖານໄມ້ເກດສະໜາຢູ່ເມືອງປາກກະດິງ



ວັດຖຸດິບ (ເຄືອແຮມ)



ການບົດວັດຖຸດິບ



ການແຊ່ວັດຖຸດິບ



ການຕາກແບກເບຣິນດິບ (ບໍ່ທັນບໍລິສຸດ)

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8: ການຄ້າ ແລະ ປະເພດຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ



ການແຊ່ຝຸ່ນເກດສະໜາ



ໝໍ້ກັ່ນນໍ້າມັນເກດສະໜາ



ນໍ້າມັນໃນຮູບທາດແຫຼວ



ນໍ້າມັນໃນຮູບທາດແຂງ (ຢາງ)